

Psykologstillinger, titler og brug af test i PPR

Hvem bør varetage psykologfunktioner, og hvilke faggrupper må anvende psykologtests? Nye anbefalinger fra Dansk Psykolog Forening om psykologers faglighed og ansvar i Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR).

Den Kommunale Sektion (KAPS) og Dansk Psykolog Forening centralt har i samarbejde udarbejdet dette papir idet vi fra vores medlemmer – særligt de ansatte i PPR – bliver bekendt med at de oplever at stå i faglige og etiske dilemmaer som følge af forhold på deres arbejdsplads.

Der gives eksempler på, hvorledes da af deres ledelse bliver pålagt arbejde de ikke kan stå inde for, eller ikke skal handle på viden om uigennemsigtig brug af psykologtitler fra kolleger uden psykologbaggrund. Der er givet eks. fra kommunale enheder, hvor ledelsen har psykologfaglig baggrund. Andre hvor ledelsen ikke har psykologfaglig baggrund.

I Dansk Psykolog Forening får vi løbende henvendelser om, at ledige psykologjob i PPR besættes af andre faggrupper end psykologer, eller at andre faggrupper indkaldes til jobsamtaler til ledige psykologjob.

I nogle tilfælde deltager den ansatte uden psykologbaggrund herefter i psykologernes supervisionsgrupper for at kunne løse de samme kliniske eller andre psykologfaglige opgaver som sine psykologuddannede kolleger.

Det mener vi naturligvis ikke er fagligt forsvarligt. Ledige stillinger bør besættes af fagprofessionelle, som både har den rette uddannelse og de rette kvalifikationer til at matche de krav, der ligger i funktionen. Det gælder på arbejdsmarkedet i al almindelighed. Og det gælder i faglige jobfunktioner i særdeleshed, hvor det har en afgørende betydning, at den faglige kvalitet i det professionelle arbejde er høj – fx fordi man har med mennesker i sårbare situationer at gøre.

Dansk Psykolog Forening indskærper også, at psykologtitlen er en beskyttet titel af samme grund.

Faglighed og titelanvendelse

Ingen andre faggrupper, herunder kandidater i pædagogisk psykologi (cand. pæd. i pædagogisk psykologi), må titulere sig "psykolog". Alligevel sker det løbende, at andre faggrupper end psykologer kaldes "psykologer", fx i møderegi med tredjeparter, eller at borgere, der har været i kontakt med PPR har fået indtryk af at have talt med en psykolog, når borgeren i stedet reelt har talt med fx en kandidat i pædagogisk psykologi. Det er ulovligt og misvisende over for både borgere og samarbejdspartnere.

Vi ser derfor med stor alvor på urigtig brug eller misbrug af psykologtitlen.

Psykologloven slår fast, at uberettiget anvendelse af betegnelsen "psykolog" straffes med bøde. Loven er med til at sikre, at borgere, organisationer eller myndigheder, som søger kontakt med en psykolog, rent faktisk får kontakt med en psykolog og altså ikke en anden fagperson.

Det betyder også, at enhver, som bliver bekendt med en overtrædelse af Psykologloven, kan anmelde det til politiet. Er psykologen autoriseret, står psykologen desuden ifølge loven til ansvar for sit arbejde med sin autorisation. Dette er ikke tilfældet, når en anden faggruppe varetager psykologfaglige opgaver.

Psykologisk testning

Dansk Psykolog Forening får ligeledes ofte henvendelser med bekymringer om, at andre faggrupper end psykologer anvender tests, som er forbeholdt psykologer. Det ser vi på med stor alvor.

Psykologiske test og assessments er meget følsomme. Udvælgelsen, administrationen og fortolkningen af testresultaterne skal ske på en helt bestemt måde og med afsæt i en bred psykologfaglig viden – ellers vil der være risiko for fejlbehæftede resultater.

Men også formidlingen og anvendelsen af testresultaterne kan have stor betydning for den person, som undergår testen. Ikke mindst, når det gælder de beslutninger, der evt. bliver truffet i forlængelse af testen.

Mange testudbydere anvender niveauinddelte klassifikationssystemer i forhold til at indkøbe, administrere og fortolke tests. Den højeste klassifikation kræver typisk en videregående uddannelse, specialiseret psykometrisk viden og formel træning i administrationen, scoringen og fortolkningen af testen. Andre test har lavere krav, såsom en relevant bachelorgrad og specialiseret træning i psykometrisk vurdering. Nogle tests har ingen særlige krav på disse områder.

Visse psykologiske test stiller krav om at testbrugeren er psykolog. Det gælder bl.a. for en række af almindeligt anvendte såkaldt A-klassificerede tests inden for det kliniske- og pædagogisk-psykologiske område. Disse test forhandles i Danmark for en meget stor dels vedkommende af et af tre forlag: Hogrefe Psykologisk Forlag, Pearson Assessment og Dansk Psykologisk Forlag. Den helt overvejende del af henvendelserne til Dansk Psykolog Forening om, at andre faggrupper anvender psykologiske test, drejer sig om WPPSI-, WISC- eller WAIS-testene.

Dansk Psykolog Forenings utvetydige holdning er, at de krav, som udviklerne og udbydere af testene stiller, skal overholdes. Psykologiske test, som er forbeholdt psykologer, skal kun anvendes af psykologer. På den måde sikrer man, at testene udføres og fortolkes på en gyldig måde, og at evt. beslutninger, der bliver truffet på baggrund af testene, sker med størst mulig sikkerhed. Korrekt testning er også et spørgsmål om borgerens retssikkerhed.

En psykolog har en lang, relevant, teoretisk uddannelse bag sig til at udføre tests, og er psykologen autoriseret, har han eller hun også den kliniske erfaring og supervision fra sin autorisation. En autoriseret psykolog står desuden til ansvar med sin autorisation, ifølge Psykologloven. Det betyder, at psykologen er underlagt tilsyn, og at borgeren har klageadgang. Den autoriserede psykolog er dermed også ansvarlig, hvis vedkommende skriver under på en testning, som vedkommende ikke selv har udført. Derfor anbefaler Dansk Psykolog Forening naturligvis heller ikke sine medlemmer at supervisere andre faggrupper i at udføre test, som er forbeholdt psykologer.

Det følger af dette at psykologer heller ikke bør rådgive eller vejlede med udgangspunkt i psykologiske test, der er udført af andre fagpersoner.

Dansk Psykolog Forening anbefaler

- **Psykologfunktioner** bør varetages af psykologer.
- **Psykologtitlen** er en beskyttet titel og det er ulovligt at misbruge titlen. Korrekt titelbrug sikrer gennemsigtighed og retssikkerhed for borgere og ansatte i øvrigt.
- **Kun psykologer bør anvende tests**, som er forbeholdt psykologer – da dette sikrer, at testene udføres korrekt og at resultaterne i psykometrisk forstand er valide.
- **Psykologer bør ikke underskrive og supervisere tests**, som andre faggrupper har udført.

Kontakt os

Bliver man som medlem eller tillidsrepræsentant opmærksom på problemer vedr. ukorrekt titelbrug, anvendelse af psykologiske test af andre faggrupper og lignende problematikker, kan man rette henvendelse til konsulent Kira Hjul Hallberg på mail khh@dp.dk for nærmere råd og vejledning.